

NARODNI DNEVNIK

Izšla vsak dan opoldne, izvenredni nedelji
in praznikov.

Mesečna naročnina: V Ljubljani in po
pošti: Din 20—, inozemstvo Din 30—.

Neodvisen političen list.

UREDNIŠTVO IN UPRAVNIŠTVO:
STANON GREGORČIČEVA ULICA ŠTEV. 13.
TELEFON ŠTEV. 552.

Rokopisi se ne vračajo. — Oglasi po tarifi.
Pisemna vprašanja naj se priloži znanila
za odgovor.
Račun pri poštnem ček, uradu štev. 13.633.

Naš odgovor.

Na naš članek »Ob dvanajsti uri« odgovarja v »Slovenec« v stvarnem tonu narodni poslanec dr. Gosar. Vprašuje nas, če se zavedamo, da samo slabimo pozicijo slovenske delegacije, ko zahtevamo njen vstop v vlado za vsako ceno!

Na to moramo takoj pripomniti, da mi sploh nismo nikdar le z besedo dejali, da mora vstopiti SLS v vlado za vsako ceno. Nasprotno smo čisto konkretno označili stvari, ki jih mora SLS s svojim vstopom v vlado doseči. So pa bile to samo gospodar, stvari in ne državno-pravne ali ustavne politične. Tako smo dejali že v enem svojih prejšnjih uvodnikov, da ne bi mogel nikdo reči o SLS, da je zatajila svoj program, če bi njen vstop v vlado prinesel slovenskemu narodu ali izenačenje davkov, ali zvezo Slovenije z morjem ali kakšno drugo tako važno gospodarsko pridobitev. V svojih izjavah smo le naglašali, da nam je hiša gori in da zato ni časa za teoretičiranje, temveč da je treba takoj rešiti slovensko gospodarstvo. In ker je to najlažje dosegljivo, če je SLS v vladi, zato smo propagirali njen vstop v vlado in zato smo že danes tega mnenja.

Odrekanje, da bi naš poziv mogel le v najmanjši meri slabiti pozicijo parlamentarne delegacije SLS. Mi nismo noben list SLS, temveč v nasprotju in boju z njo in zato smo mnenja, da smo pozicijo SLS le krepili, če smo jo pozivali, da vstopi v vlado kot legalna zastopnica slovenskega naroda in ne kot stranka. Izjavili smo dalje, da bomo upoštevali njeno tozadevno strankarsko žrtev in jo moralno podpirali, brez ozira na verjetne in znane očitke takozvanih naprednjakov.

Sli smo celo še korak dalje in predlagali ustanovitev slovenske fronte za gospodarska vprašanja. Ni naša krivda, če naš poziv ni našel pravega odziva, toda vse to dokazuje, da smo propagirali vstop SLS v vlado le iz stvarnih ozirov na potrebe slovenskega naroda. In če bi SLS vstopila v vlado, potem bi pri objektivnem delovanju ne samo formalno, temveč dejansko mogla reči, da zastopa ves slovenski narod in to bi njeno delegacijo tako okrepilo, kakor jo sedanje opozicijsko stanje nikdar ne bo!

Trdili smo dalje, da je SLS zamudila pravi trenutek, ki je bil tedaj, ko je HSS vstopila v vlado. Tedaj ni bilo treba govoriti o kapitulaciji, temveč tedaj je bilo treba poskrbeti, da bodo v vladi sporazuma zastopani tudi Slovenci. Ker pa je bil ta trenutek zamujen in brez potrebe poslabšane vezi s HSS, je danes vstop v vlado težji in morda že celo zakasnen. Zato smo napisali, da ob dvanajsti uri poskrbi SLS, da 20 slovenskih mandatov ne bo neizrabljenih. Če ve SLS kak drug način, kakor vstop v vlado, da bo politična moč slovenskega naroda efektivna, potem soglašamo z njo. Toda mi tega načina ne vidimo, niti ga še ni SLS do danes pokazala.

Casopisje SLS je dosledno zatrjevalo, da SLS ne more zatajiti svojega programa. Ali je mar avtonomija tista programatična točka, ki bi jo SLS zatajila, če bi vstopila v vlado? Tudi v Davidovičevi vladi ni bila avtonomija na programu in tudi tedaj, ko je bil g. Korosec podpredsednik vlade ni bilo o njej govora. Te enodnevnne politične zahteve ne tvorijo programa SLS, temveč le njeno volilno taktiko. Program SLS pa je čisto drugje, v njenem krščansko-socialnem programu, v njenem združništvu in aličnem. Ali pa bi SLS z vstopom v vlado le eno teh točk zatajila?

Nikakor ne zahtevamo, da bi SLS, vr-

Pašić za politiko sporazuma.

IZJAVA PAŠIČA. — SESTANEK S ST. RADIČEM. — USTANOVITEV
PODPREDSEDNIŠKEGA MESTA V VLADI.

Beograd, 15. oktobra. Ministrski predsednik g. Pašić je po večeršnjem razgovoru z Uzunovićem in drugimi ministri pristal na to, da se skliče seja narodne skupščine 17. t. m. Seja skupščine se bo vršila popoldne in na njej bo določen dnevni red za prihodnjo sejo, ki se bo vršila 19. t. m. Na tej seji se bo glasovalo o onem materialu, ki je že pripravljen v odborih. Predvsem pa se bo razpravljalo o prošnjah in pritožbah. Na koncu seje bo prečitan kraljev ukaz o zaključitvi poletnega skupščinskega zasedanja. Drugi dan (20. t. m.) bo nato otvorjeno novo skupščinsko zasedanje.

Kar se tiče g. Pašića, smemo iz njegovega razgovora s prvaki radikalne stranke sklepati, da je g. Pašić trdno sklenil, da prekine vse verzije, katerih namen je provocirati dvom o njegovi politični orientaciji in o njegovi iskrenosti napram politiki sporazuma.

Pred eventualno izjavo, katero bo podal v omenjenem smislu, bo uredil g. Pašić vse potrebno v razgovoru s Stjepanom Radičem. Danes pride g. Pašić v svoj kabinet, kjer se bo vršila seja ministrskega sveta. Ob 10. dopoldne bo spre-

jel ministrski predsednik Pavla Radiča, da se z njim dogovori o sestanku s Stjepanom Radičem. Iz tega razgovora se pričakuje, da bo g. Pašić odločno prekinil vse ono, v kar stavi opozicija svoje nade. Tako bodo ovržene intrige gotovega dela opozicije, češ, da ima g. Pašić napram politiki sporazuma posebno rezervirano stališče.

Kar se tiče novega parlamentarnega zasedanja, izgleda, da g. Pašić takoj sedaj ne namerava izvršiti nobene večje rekonstrukcije vlade. V tem momentu naj bi se rešila le zadeva prometnega ministra. V glavnem se dela tudi na tem, da se izvede zakon o centralni upravi in da se izvrši redukcija nekaterih resorov, tako da bodo ti resori spojeni z drugimi.

Šele nato se bo izvršila popolna rekonstrukcija vlade. V zakon o centralni upravi bo sprejeta, kakor zatrjujejo krogi, ki stoje zelo blizu Pašića, tudi institucija podpredsednika ministrskega sveta, ki bo nadomestoval predsednika vlade za časa njegove odsotnosti in vseh njegovih funkcijah.

Seja finančnega odbora.

OSTRA KRITIKA ZADNJE CARINSKE TARIFE.

Beograd, 15. okt. Sekcija finančnega odbora za proučevanje carinske tarife se je sestala večer popoldne k seji. Predsedoval je radikal Ljuba Stojadinović. Na seji so bili tudi zastopniki zainteresiranih ministrstev. Prvi je govoril radikal Novaković, generalni direktor carin, ki je zahteval, da se mora bolj ozirati na ladjedelnice v Dalmaciji. Zahteva, da se zniža carina na angleški premog.

Posl. Pušenjak kritikuje način, kako je bil zakon sprejet. Zakon se mora predložiti najprej skupščini v razpravo in ne odboru. Gospodarski krogi in kritika so sprejeli zakon z velikim nezadovoljstvom. Posebno je bila prizadeta od novih carin težka industrija. Znatno so povišane skoraj vse postavke. Pravijo, da je to le začasno in iz potrebe radi sklenitve trgovinskih pogodb ter zaštite domače industrije. Ta zaštita domače industrije enaka inozemski po kvaliteti in industrija neaka inozemski po kvaliteti in ceni. Zашčita mora biti v skladu tudi z interesi poljedelstva. Pritožbe gospodarskih krogov svedoči, da se na ti dve dejstvi ni oziral. Dasi je tarifa instrument za sklenitev trgovinske pogodbe, se mora vendar popreje zaslišati mnenje interesentov. Morajo se čim prej znižati tudi pretirane postavke. Poljedelske organizacije so takoj po publikaciji tega zakona predložile finančnemu ministru svoje predstavitve, med njimi tudi Srbsko poljedelsko društvo v Beogradu. V teh spomenicah zahtevajo, da se članom tega združenja dovolijo stare olajšave. An-

keta poljedelskih in zadrugnih organizacij, ki se je vršila 2. avgusta v Beogradu, je poslala resolucijo vsem mero-dajnim faktorjem. Dne 8. t. m. je v imenu vseh zadrug glavna zadruga zveza zahtevala znižanje mnogih postavk. Nato našleva govornik glavne hiše zakona. Med drugimi omenja tudi, da se zdi, da je carina na stroje ugodna le za stara podjetja. Dalje je pogrešno povečanje postavk za 50—300%. Nerazumljivo je zvišanje postavk za surovine in polfabrikate. Škodljivo za povečanje produkcije je zvišanje postavke za poljedelske potreščine. Zdi se, da so bili v prvi vrsti merodajni fiskalni interesi. Zato se mora tarifa čimprej izpremeniti v smislu resolucije in predstavk gospodarskih krogov, v prvi vrsti združenja zemljoradnikov in zadrug.

Za njim je govoril načelnik ministrstva trgovine Milivoje Savić. Pravi, da je bila carina na poljedelske stroje zvišana na predlog vojne uprave radi obrane. Zahteva, da se pokliče na sejo general Kalafatović, ki je sodeloval pri tej tarifi. Predloga, da se tarifa sprejme, kakor je. Radikal Dušan Subotić zahteva, da podajo svoje mnenje referenti o vseh vprašanjih. Mesto carine na poljedelske stroje zahteva, naj se zviša uvozna carina na les, ker nam dela Rumunija silno konkurenco.

Govorila sta še gener. direktor carin Sava Dimitrijević in rad. Andra Protić. Načelnik poljedelskega ministrstva Stojković pravi, da se nahajamo pred polje-

gla puško v koruzo, še predno si je zagotovila svoje eksistenčne pogoje. Zahtevali smo le, da SLS čisto konkretno pove, da se od nje zahtevajo take stvari, da jih ne more ugoditi. Naj SLS dokaže, da je v Beogradu slaba volja za njen sprejem v vlado in potem tudi mi ne bomo več zahtevali od nje, da vstopi v vlado. Toda ta slaba volja se mora pokazati v odklonitvi slovenskega gospodarskega programa, ne pa raznih dnevnopolitičnih gesel.

Kenčno moramo še zavrniti očitke, ko da bi hote ali nehoti begali ljudi, ali pristaše SLS. Povemo vse tako, kakor faktično je in zato ne prikrivamo, da je položaj Slovenije težaven in da si ga prav nič ne bomo zboljšali z gesto opozicijskega elementa. V narodni državi moramo biti sodločujoč činitelj, ne pa v kot potirjen element. In samo vsled tega smo pozivali in pozivamo, da nas legalna zastopnica slovenskega naroda zastopa tudi v vladi.

deljsko krizo, ker se Rusija zopet pojavlja na svetovnem tržišču. Produkcija pšenice v Rusiji je letos dosegla predvojno produkcijo. Naše poljedelstvo je primitivno, navezano največ na fizične sile ljudstva. Radi tega je produkcija tudi neprimerno dražja. Ako hočemo vzdržati konkurenco, moramo produkcijo zboljšati in poceniti. V ta namen je treba pridobiti semenih sredstev. Treba je gledati na sedanost, ne pa se ozirati na vojne potrebe. Zadovoljstvo naroda je večkrat boljši faktor od orožja. Seja se danes ob 10.30 nadaljuje.

Kralj ozdravi v kratkem.

Beograd, 15. oktobra. Bolezen Nj. Vel. kralja je lažjega značaja. Radi tega se ne izdajajo zdravniška in službena poročila. Po vesteh iz Topole ostane Nj. Vel. še nekaj dni v postelji. Njegovo stanje je ugodno.

Beograd, 15. oktobra. Včeraj ponoči je Nj. Vel. kraljica Marija odpotovala v Bukarešto. To je najboljši znak, da je zdravstveno stanje Nj. V. kralja ugodno.

TIHA LIKVIDACIJA HRV. SLAV. GOSPODARSKEGA DRUŠTVA.

Beograd, 15. oktobra. Včeraj popoldne se je vršila seja sekcije finančnega odbora, ki ima nalogo preiskati stanje v gospodarskem društvu. Na seji sta bila tudi minister dr. Krajač in generalni direktor Narodne banke Novaković.

Takoj v začetku seje je dr. Kulovec stavil vprašanje, kaj se je zgodilo s krediti, ki so bili izdani za prehrano pasivnih krajev in na kakšen način je bilo teh kreditov deležno tudi gospodarsko društvo. Generalni direktor Novaković je v svojem odgovoru povdarjal, da je bil za prehrano pasivnih krajev dovoljen kredit 76 milijonov dinarjev. Cela vola pa je bila razdeljena žitnim zavodom v Ljubljani in Splitu. Največ pa je dobilo gospodarsko društvo v Zagrebu.

Po daljši diskusiji je bilo sprejeto poročilo, ki zahteva tiho likvidacijo društva. Država bo prevzela zgradbe tega društva kot plačilo za svoje terjatve v višini 27 milj. dinarjev. Razen tega pa je sekcija sklenila, da mora državni pravdnik proti vsem krivcem uvesti sodno postopanje.

SKUPŠČINA SE SESTANE V SOBOTO.

Beograd, 15. okt. Včeraj popoldne je bila v skupščini nabita objava za plenarno sejo narodne skupščine dne 17. t. m. ob 17. popoldne. Dnevni red je sledeči: Določitev dnevnega reda.

FRANCOSKO-NEMSKA TRGOVINSKA POGODBA.

Pariz, 15. okt. S službenega mesta poročajo, da so pogajanja za francosko-nemško trgovinsko pogodbo, ki bi se morala včeraj nadaljevati, iz tehničnih razlogov za nekoliko dni preložena. Francoska komisija bo 20. t. m. gotova z načrtom za trgovinsko pogodbo, nakar bo predložila načrt nemški delegaciji, ki dospe v Pariz 19. t. m. Politinči krogi smatrajo, da bodo trgovinska pogajanja končala z uspehom in da bo pogodba podpisana najkasneje do konca meseca.

»ČRNOGORSKA STRANKA.«

Cetinje, 15. oktobra. Dosedanja federalistična stranka se je prekrstila v Črnogorsko stranko. Ostala bo še dalje pri istem programu: federacija—monarhija. Statuti stranke se približujejo onim zemljoradniške stranke. Za političen program je sprejela stranka srednjo pot. Stranka šteje tri poslance.

„Politički glasnik“ o politiki Pašića.

»Politički glasnik«, ki more o sebi reči, da je glasilo ljudi, ki imajo na vodstvo naše države politike največji vpliv, je objavil uvodnik »Dolžnost predsednika vlade.« Ker je ta uvodnik najboljši odgovor na fantazije in intrige nekaterih opozicionalnih listov, ga objavljamo dobesedno. Glasi se:

»Nasprotniki plemenskega miru v državi so začeli v zadnjem času izpodkopavati v srbskih množicah prepričanje, da je g. Pašić eden od ustvariteljev sporazuma med radikali in radičevci. V tem delovanju je naravno g. Pribečević najmarljivejši, toda tudi gotovi radikali, nezadovoljni s sedanjo politiko svoje stranke, vlačijo enako Pašićevo ime v spletko intrig proti politiki sporazuma. Oni razširjajo v javnosti vzemirjenje, da je bila koalicijska med radikali in radičevci Pašiću vsiljena od skupine radikalnih prvakov in da se ta skupina naslanja na politično moč, ki je izven okvira radikalne stranke.

Ta trditev je posebno draga Pribečeviću in njegovemu tisku. Naj je ta intriga zasnovana še na tako vidni zli nameri, vendar je opasna za moralni ugled vlade v javnosti. Dejansko je dal Pašić sam s svojim tajinstvenim molkom o politiki sporazuma in rezerviranim ponašanjem proti Radiću povoda, da se take intrige vežejo na njegovo ime in da jim en del javnosti danes veruje. Poleg tega tudi ni niti najmanj pripravna, da pomiri duhove okolnosti, da se nekateri ljudje iz najbližje okolice Pašića drže rezervirano do svojih zaveznikov v vladi.

Zato bo ena glavnih nalog Pašića takoj po njegovem prihodu v Beogradu, da najde pot, po kateri bo najbolje popolno razbil vse omenjene intrige. Javnost pričakuje, da bo Pašić nehal s svojim molčanjem in da bo prevzel

polno odgovornost za delo sporazuma. Zlasti, ker bi bilo njegova izjava o važnosti sporazuma za konsolidacijo države, velike koristi za ugled vlade. To bi bilo tem bolj potrebno, ker bo na Pašića padlo glavno breme okoli ureditve odnošajev v koaliciji, v vladi in v skupščini.

Nastop Pašića v javnosti za stvar sporazuma ne bi presekala samo vseh intrig proti sporazumu, ki izvirajo iz radikalnih vrst, temveč bi tudi mnogo doprinesel k pomirjenju duhov v radikalni stranki, zlasti v radikalnem poslanskem klubu. Tu je, kakor znano, situacija zelo motna. Mnogi poslanci so v popolni neinformiranosti glede intimnega naziranja Pašića na sporazum, kar daje možnost nekaterim poslancem, združenim okoli Ljube Zivkovića, ki se predstavljajo kot najiskrenjši prijatelji strankinega šefa, da povečujejo nejasnost in da tolmačijo Pašićeve nazore tako, kakor to zahtevajo njih lični interesi. Kar se tiče Pribečevića, on enako mnogo polaga na Pašićevo molčanje. Na tem dejstvu je zgradil celo stavbo iz kart. Šef samostojnih demokratov še vedno računa, da je za Pašića politika sporazuma samo taktična poteza, ki naj končno zdrobi Radića. On upa, da ga bo Pašić še enkrat rabil in da mu bo tako uspelo, da popravi svoj zelo težki in brezupni položaj. Zato Svetozar Pribečević trdovratno pobija Pašiću pravico, da bi bil eden od glavnih nosilcev politike sporazuma. Tako postopanje Pribečevića je samo en razlog več, da mu Pašić zruši vse stavbe in da mu po uničenju poslednjega intriga odzame tudi poslednje nade.

Članek »Političnega glasnika« je jasen in samo oni, proti katerim je naperjen, ga ne bodo razumeli. Vsi drugi pa mu morajo samo pritrditi.

Ideje o spoda Musolinija.

Včerajšnja »Edinost« ponatiskuje govor, ki ga je imel dopisnik revije »Ordine Fasciste« z Mussolinijem. V tem govoru razkida Mussolini na široko svoje politične nazore. Vse njegove misli so en sam dokaz, da je diktatorstvo vedno identično z reaktoriarstvom. Med drugimi je dejal Mussolini:

»Prva faza fašistovske revolucije je dokazala nezmožnost starih strank, ki jih je fašizem pobil na vseh poljih. Sedaj je treba dokazati, da te stranke nimajo več pravice do obstanka, ker so oropane vseh idealov ter so se preživele po neizprosni pohodu zgodovinske realnosti.

Socialistični nauk, ki je že doživel svoj polom v polstoletni dobi neprestanega odrekanja, je našel v Rusiji svoj grob neslavnege spomina, kjer sta kapitalizem in individualizem pokopala še zadnje ostanke komunizma. Liberalna stranka je zaključila svoje malo slavno življenje s prihodom fašizma; in je že pravi čas, da vstane kdo, ki naj vzpostavi zgodovinsko resnico ter odvzame liberalizmu aureolo, s katero se je dosedaj po krivici krasil; da vstane kdo, ki naj pove in dokaže, da si je ta stranka skozi pol stoletja prisvajala nezastavljen sloves, ker pač nima ničesar opraviti z Risorgimentom in ni razumela srca Garibaldija, Mazzinijevega genija, Cavourjeve modrosti ter je metala Italijo k nogam vseh velevalst, kakor sramežljivo služkinjo na Dunaju, kakor uklenjeno sužnjo v Berlinu; ki je iz strahu uničila sadove revolucije; ki je zadušila — ker jih ni znala prečiniti — kraljevine italijanskega naroda, ki je pustila narod v bedi s svojo politiko odrekanja, dokler se narod ni osvobodil z vojno izven in proti strahopetnemu in suženjskemu liberalizmu.

In treba se je boriti proti demokraciji ter jo pobiti predvsem v tistih njenih socialnih in filozofskih načelih, ki izhajajo iz že preveč izkoriščane francoske revolucije. Mlahačnost, ki jo mi pobijamo, moramo nadomestiti z novim redom, da bo vršila brez ovir in brez neredov svojo funkcijo za dobrobit ljudstva in napredek naroda; od tu izhaja potreba celovitosti, ki spopolnjuje idealistično filozofijo, fašizma z njegovo pozitivistično funkcijo, izražajočo in uravnavajočo materialne po-

trebe ljudstva, tega silnega elementa, ki se ga ne sme prezreti.

In to je, odkoder se poraja potreba novih ustanov, ki naj harmonično in vredno predstavljajo teh dvoje širokih polj; ono politično in pravem pomenu besede ter ono drugo gospodarsko in socialno.

Nadalje je Mussolini rekel:

»Revolucija je na pohodu. Molčim, ampak moje smernice so jasno začrtane in ne bom se pustil zapeljati od brbljajočega konfuzionizma. V gotovem momentu bo kak »čin« prekinil ropot in to bo nov revolucionaren čin določen, da spopolni revolucijo ter jo napoti njenim neodvrtnim ciljem naproti.

Ko se bomo osvobodili Matteottijevega procesa — ki se bo končal z novim in grenkim razočaranjem za trmaste opozicionalce — bomo imeli svobodne roke za proučevanje in udeležitev reform. Prebral sem tozadevna dela »Solonov« in sem si že jasno zamislil svoje zaključke v tem oziru. Fašizem bo postal prehod v novi red, ki ga bo uresničila revolucija ter ga vzdrževala za vsako ceno za dobrobit in veličino te naše ljubljene Italije. In vi boste morali biti glavni činitelji tega velikega zgodovinskega čina.

Tako je govoril gospod Mussolini, ki uvaja novi red s poboji v Firenci, s požigi hiš in z zaplenami listov. V primeri z vsemi temi zločini, pač ne more imponirati niti odkritosrčnost, s katero Mussolini zametuje demokracijo. Je čisto isto, če se tat norčuje iz poštenosti ali pohotnež iz nedolžnosti.

Zdi se nam pa potrebno, da to moralno dekadenco fašizma zabeležimo in zato naj najde Mussolinijev program mesta tudi v našem listu kot nov dokaz, da z nasiljem ne gre!

Politične vesti.

= Dve glavni nalogi sedanje vlade. V »Domu« označuje St. Radić graditev cest in repatriacijo izselencev kot glavni nalogi sedanje vlade. Glede prve točke pravi St. Radić, da HSS je izdelala proračun za popravilo starih in gradnjo novih cest ter bi bilo po tem proračunu potrebnih za Hrvatsko 64 milijonov, za Slovenijo pa 16 milijonov dinarjev. Ta vsota pa bi zadostovala le, če bi se h gradnji cest pritegnilo vojno ministrstvo in ministrstvo za gozde, ki bi moralo dati brezplačno potreben les za mostove. Tudi kmetje sami bi morali pomagati, toda ne na način kuluka. — Enako važna je repatriacija izselencev. V enem letu takih velikih stvari seveda ni mogoče dovršiti, toda Hrvati so sklenili s Srbi sporazum samo radi tega, da bi se mogli tako za velika javna dela vsestransko pripraviti in da ne bi bila njih izvršitev odvisna od slučajne politične konstelacije.

= Sedanja vlada je trdna. V »Domu« piše St. Radić, da so v nekaterih ministrstvih uradniki, ki odkrito nastopajo proti sporazumu in sedanjji vladi. Ti uradniki še vedno upajo, da pride Pribečević zopet v vlado. Njih računi so popolnoma pogrešni, ker ni prav nobenega izgleda za Pribečevića, temveč je nasprotno sedanja vlada trdna. Nato govori St. Radić o raznih govoricah, ki se zlonamerno širijo zaradi kasnega povratka Nikole Pašića. Vse te govorice so neosnovane, ker je Pašić sam aktivno pripomogel, da je prišlo do sporazuma. Edini vzrok odlašanja Pašićevega povratka je iskati v njegovem zdravstvenem stanju.

= Velik in globok poklon pred g. Pašićem je storil včeraj samostojno demokratski poldnevnik. Piše, da docela zaupa v državniško modrost g. Pašića in da zre z zaupanjem v bodočnost, ker je uverjen, da bo g. Pašić poskrbel, da ne bodo trpeli državni interesi škoda. — Če bi bil »Slovenski Narod« dosleden in če bi pisal te besede iz prepričanja, potem bi moral biti nad vse zadovoljen, da je bil sklenjen sporazum med radikali in radičevci in da je HSS zastopana v vladi. Ker vse to se je vendar zgodilo z znanjem od odobravanjem Nikole Pašića in če misli dični poldnevnik iz Knaflejeve ulice drugače, potem si k svoji navihosti lahko častita. — Ampak v tem je ravno stvar, da imenitni »Slov. Narod« misli, da ga g. Pašić nikdar ni tako polomil, kakor takrat, ko je sklenil sporazum z radičevci. In ker je dostopen »Slov. Narod« tudi tej iluziji, da bo g. Pašić sporazum razbil in sprejel v svojo sredo zopet samostojne demokrate, odtod poklon g. Pašiću, odtod ta hvala šefu nasprotnih strank. Zato pa je ta poklon tudi tako neiskren, da ne more biti bolj. In zato samo občudujemo naivnost onih, ki mislijo, da bo g. Pašić z ozirom na poklon »Slov. Naroda« izpremenil svojo politiko in da ga bo hvala samostojno demokratskega poldnevniaka tako prevzela, da bo kar »notri padel«. Čudne nazore imajo nekateri o državniški modrosti Pašića. — Če pa je bil namen poklona, prepričati vedno bolj redke vrste SDS, da je naša slovenska SDS v sijajnih zvezah z radikalno stranko in s samim Pašićem, potem tudi ta nada ne bo uresničena, ker se že čez pet dni prične redno zasedanje skupščine, ko bo ta in še marsikatera druga nada samostojne demokratske stranke položena k večnemu počitku. — Sicer pa je samo dobro za nasprotnike SDS, da se SDS nikakor ne more živjeti v novi položaj in da se vedno podi za iluzijami. Bo vsaj razočaranje tem temeljitejše.

= Dalmatinski radikalni za sporazum. V Splitu se je vršil sestanek radikalnih dalmatinskih zaupnikov, na katerem se je razpravljalo o izvajanju sporazuma v obeh dalmatinskih oblastih. Na tej konferenci je bil sporazum enodušno odobren. Sprejeta je bila resolucija, v kateri se izreka želja, da se še nadalje izvaja politika sporazuma in poziva se vodstvo stranke, da se politika sporazuma utrdi tudi v širokih masah, ki stoje še vedno pod vplivom prejšnjih trditvev in ki vidijo v politiki sporazuma samo taktiko, ne pa novo iskreno politiko. Vsled tega je sodelovanje znatno oteženo. V resoluciji se pozivljao vsi odbori in strankarski

faktorji, da delajo za intimno sodelovanje obeh koaliranih strank. Obenem pa se pričakuje tudi od Radičeve stranke, da s svojo strani v istem smislu upliva na svoje pristaje. Koncem resolucije se zahteva, da se ne izvrše nobene uradniške izpremembe in da ostanejo tako radikalni kot radičevski uradniki na svojih mestih. Resolucija pozivlja vlado, da čim preje razpiše tako občinske kot tudi oblastne volitve.

= Nov načrt Beneša. V zvezi z razpravo o vzhodnem garancijskem paktu se v Locarna govori, da je Beneš izdelal poseben načrt glede bodočih odnošajev med Nemčijo, Poljsko in Češkoslovaško. Ti odnošaji naj bi bili ravno tako urejeni s posebnim garancijskim paktom, kakor bo zapadni garancijski pakt urejal odnošaje med Nemčijo, Francijo in Belgijo. Beneš je svoj načrt predložil nemškemu zunanjemu ministru. Govori se pa, da Nemci ne bodo sprejeti Beneševga načrta, ker niso zadovoljni s sedanjo nemško vzhodno mejo, za katero zahtevajo revizijo.

Prosveta.

Ljubljanski Zvon. Prejeli smo deseto številko, v kateri zaključuje profesor J. Kelemina svojo izborna razprava o »Obliki pesniškega umotvorca«. Juš Kozak nadaljuje svoj zanimiv roman »Santipeter«, kateremu sledijo Kocijančičevi »Duhovi okrepelosti in razpellenosti teles« iz zbirke »Večna plamenica«. Avgust Zigon priobčjuje sedem zanimivih pisem med Fr. Levstikom in J. Krajcem, bivšim tiskarjem in zaslužnim slovenskim založnikom, Levstikovim znancom in prijateljem. Angelo Cerkenik prinaša konec svoje drame »V vrtincu«, šibkega dela, ki znova dokazuje, da prevladujejo, odkar so jih odpravili, javne hiše v literaturi in na odru. »Ubranosti« Gustava Strniša sledi Preobrazenskega pregled sedanje ruske književnosti pod naslovom »Nova Rusija«. Začenši s pisateljem Jevgenijem Zamjatinom nas po skromnem uvodu o pisatelju in njegovih delih spozna z »Afriko«, lirčno realistično polno vestjo in s »Cerkvijo Božjo«, globoko obsodbo sovjetske misli. Najboljši sestavek je brez dvoma »Izgnubljeni sin« medicina Slavka Gruma, ki je zbudil upravičeno pozornost za s svojimi podlistki. Jernej Jereb nadaljuje novelo iz dijaškega življenja »Suženj demona«, šibko stvar, Pastuškin je priobčil pesem »Preobilje«, nakar sledi prevod izborne Papijeve razprave »Walt Whitman«. V »Književnih poročilih« ocenjuje dr. Kidrič »pomniški zbornik« »Dante«, katerega je izdal in uredil dr. Res. Kocijančič piše o Matačičevem romanu tuge in boli »V robstvu«, skovanki zelo ozko tipiziranih poedincev. A. D. piše o Pribečeviću gladkem in zadovoljivem prevodu Malega lorda. I. Šega pa o Čika Jovini »Malaj Srbadiji«, zbirki, ki se z veliko nežnostjo sklanja nad mladostjo. Kronika prinaša drobline iz Louysove »Poetike« in nove italijanske glasove o Cankarjevemu »Hlapcu Jernejcu«, ki pravijo upravičeno da je Cankar brez dvoma najmočnejši pisatelj še mlade slovenske literature. In koncu še to: Nerazumljivo mi je, da tolerira uredništvo izmed mlajših Karla Kocijančiča, ki je personifikacija iskanih motivov, prisiljenega brakarja po Kozmosu in Kaosu, in lovljenja za nenadni kontrasti. Dvomim, če je kdo, ki vso to zmes izumetničenosti resno uživa ali pa vsaj razume.

RAZSTAVO ARHITEKTURE IN KIPARSTVA

priredita v Jakopičevem paviljonu ing. ark. Dragutin Fatur in akad. kipar Tine Kos. To bo prva tovrstna prireditev v Ljubljani oziroma v Jugoslaviji sploh, ki obeta po svoji zasnovi in predpripravi nuditi vsestranski vpogled v hotenje arhitekture in kiparstva naše dobe. Otvoritev se vrši v nedeljo 18. t. m. ob 10.30 predpoldne s istočasnim tolmačenjem razstavljenih umetnin.

Nova izpopolnitev naše opere. Te dni postavljajo na odru opernega gledališča orglje, ki so stale prej v državnem učiteljsku v Ljubljani. Orglje so delo slovečega ljubljanskega stavitelja orgelj mojstra Goršiča, imajo dva manuala in več registrov. Prestavlja jih orglarski mojster Dornič iz Radovljice ter bo s svojim delom v par dneh gotov.

RDECI MEŠETAR.

(Od posebnega poročevalca iz Locarna.)

Ob Lago Maggiore, na prijaznem obalnem jeziku se dogajajo čudne stvari, za katerimi je treba vohati. Konferenca trepetajoče Evrope se vrši skrivnostno.

Po čudnem naključju, katerega ni mogoče razložiti, ampak je treba le verjeti vanj, sem dognal, o čem sta razpravljala Francoz in Nemec v prijazni gostilni z lepim razgledom na jezero.

Francozski gospod je gladi lep črno mačko, ki ni niti naježila dlake. Smeje je pripovedoval svojemu nemškemu tovarišu: »Resnično interesantno, da mi verujemo mešetarjem ter pravzaprav ne moremo, brez njih živeti.«

Nemec je dvignil obrvi in se istotako zasmel: »Zanimivo!«

Francoz je nadaljeval: »Posebna kasta so ti mešetarji. Ali ste že bili kdaj na semnju?«

Nemec: »Bili!«

Francoz: »Potem ste jih opazili. Že po noši jih razločite od daleč. V mojih mladih letih so nosili velike pelerine, širokokrajne klobuke, debele palice so jim visele z desne lakti. Korak širok, smeh mogočen, pogled predrzen. Zadnjič sem jih pa obkroževal v Normandiji. Moderne čevlje, fine obleke, pogled sladak in mehek. Ampak predrznost je obstala. Pod kožo vam raje. No, poglejte, tole sem premišljeval. Dva človeka, recimo trgovca, bi se lahko med seboj sporazumela. Pa se vam vrine tak mešetar. A ne, da bo mešetaril za B-ja. Pozitivno se zaveda, da da bo cena in hvala pretirana. Končno ve tudi to, da bo najbrže ostalo pri pogodu, katerega bo stavil B. No, in B. ve, da A. natančno ve, kako se bo mešetar laskal, kako

pretiraval in da tem besedam ni mogoče verjeti. A glejte, kljub medsebojni jasni zavešti, da je mešetar nepotreben, bi ga obadva le s težavo pogrešala. Verjemite mi, častiti prijatelji, mešetarstvo nam je v krvi in neobhodno potrebno na svetu. Kako menite?«

Nemec: »Imate prav. Zdi se mi celo, da je vsaka stvar na svetu nekaj vredna le tedaj, če se mešetarji zanimajo zanjo. Stvari brez mešetarja nimajo cene. Ta tretja cena je tisto interesantno...«

Francoz: »Hm, mogoče imate prav, svet vidi le mešetarske cene, onih dveh, ki sta jih določila A. in B., ne vidi nihče. A propos, v vaših krajih, sem čul, da cenijo italijanske mešetarje.«

Nemec: »Ze mogoče. Vam so ruski bolj povšeč.«

Medtem je Francoz stisnil mačka za rep. Zivalica je odskočila in gospoda sta plačala.

Pri izhodu sta se zopet spogledala. »Tako pogovor je res prijeten. Če bi se mi v tako-lepih krajih večkrat sešli, bi se razmere med nami drugače ustalile.«

Ko sta se vrnila v Locarno, se je Anglež Chamberlain posmešnil: »Ostane?« Francoz je nekam mrko odgovoril: »Ostane, toda račun bomo mi poravnali.«

Se isti večer pa je šepetal Nemec Italijanu: »So memoari o renskem paktu že izšli?«

Italijan se je privdno namuznil in pomežiknil: »Zakaj niste vprašali Francoza?«

Gospoda sta si veselo stisnila roke in odšla dostojanstveno, kakor je pač vredno za tistega, ki je popoldne božal mačka.

V pozni noči se je tedaj prebudil Chamberlain. O tem gospodu je znano, da ne gre nikamor brez lepega globusa, katerega mu je izdelal indijski fakir iz slonove kosti. Italijane je ta globus nenavadno zanimal. Trdijo, da so ga hoteli celo izmakniti. Toda spoznali so, da nima pomena zanje, ker so zemlje, oziroma celine, zarisane vse preveč v grobih obrisih in premalo natančno.

Kadar Chamberlain ne more spati, sedi prav rad pred tem prekrasnim globusom, v katerem se prikazujejo usode celin, udihnjene od indijskega fakirja.

Ko je tudi v tej noči vrtil globus, komodno sedeč v naslonjaku, se mu je nenadoma zadelo, da se tam na vzhodni poluti, kjer je bila zarisana kitajska zemlja, rdeči.

Pozorno je namršil obrvi: »Rdeča Kitajska? Hm? Odkedaj pa je ta najizrazitejša nacionalna žolta barva postala rdeča?«

»Saj ni rdeča,« se je oglašal za njim postaren gospod, z redko bradico in s čudnim levim brkom, visečim čez ustnice.

Chamberlain je vaje prikazni, toda ta ga je nekam vznemirila.

»Kako potem, če ni rdeča?«

»E, visoko častiti, rdeče in žolto je eno, samo pogledati je treba pravilno. Mi vidimo žolto, vi rdeče, zato, ker bi vi radi videli žolto tam, kjer je rdeče in mi obratno.«

»Čudno blodiš!«

»Ne strmitel! Vaše metode!«

»Ni res! Chamberlain se je vznevoljil.

»Mirujte, visoki gospod, v resnih zadevah prihajam. Tole bi rad.« Čudni gospod je pokazal s prstom na Nemčijo.

Anglež se je skrivnostno posmešnil: »Prepozno!«

»Jako žal, vendar udarimo. Prepustim vam Armenijo z vašimi naravnimi manjšinami. Otresel se bom Lahovi!«

»Torej, ti si... Čiherin?«

»Ni vredno besede.«

»Prodajam arabskega konja!«

»Prodaj ga Francozom!«

»Ni vredno besede!«

Chamberlain je pomislil. Nato je važno izpregovoril: »Poslušaj. Ti nisi riba, jaz ne medved. Jaz ne bom silil na suho, ti znaš slabo plavati. Se celo večnost se lahko drži, cene bodo rastle, midva kupovala. Kdor bo pa hotel z nami na semenj, bo kupoval, kjer bomo mi določili.«

»Naveličal sem se tega. Tako je bilo dosedaj. Topot bi želel boljših garancij. Če me, prodam Indijo za visoko ceno.«

»Kdo jo bo kupil,« se je smehljaj Chamberlain.

»Ti sam. Saj še nisi poravnal prvih obrestil!«

»Tja ne prodreš. Z rdečo barvo ni nič.«

»Varaš se, prijatelj Chamberlain, jaz prodiram z vsemi barvami. Skrivam se pod belim plaščem, pod priprosto čelado, učim se plavati.«

Chamberlain je vzrotil: »Ti si rdeči mešetar, ki nima nikoli pokoja, ki vedno draži. O, poznam te že iz Tutankamnovoga groba. Toda verjemi, razbijem te in ugonobim.«

Srdito je zamahnil in že je padala roka po globusu.

Rdeči mešetar se je zasmel: »Ne razbijaj. Če udariš po globusu, ga streš v prah in potem...«

Zasmel se je.

Zvoljno je sedel Chamberlain: »Res je, rdeči mešetar, če ubijem tebe, pridemo do večnega miru in ta je neprijeten.«

»Topot se umaknem, nočem ti kvariti lepih ur,« se je smejal Čiherin, »pozneje si ogledam... Globus sem vendar primeštaril. Drago ga bodo plačali!«

»Pravijo, da je tisto noč udarila strela v splotje nemške delegacije.«

Dnevne ves

IMENUJTE JIH PRI PRAVEM IMENU.

Opetovano čitamo v listih, kako se imenuje samostojno demokratska stranka kratkoma demokratska stranka in njeni pristaši demokrati. Ne čudimo se toliko, če samostojno demokratski tisk imenuje tako svojo stranko, ker je pač ime »samostojno demokratsko« politično zelo malo blagoljubno.

Toda čudimo se, da nasprotniki SDS pomagajo kompromitirati izraz »demokrati«. Saj je vendar jasno, da nima demokracija ravno tako nobene zveze s SDS, kakor nima noben pravi demokrat opravka s SDS.

Zato je edino pravilno, da se imenuje vsaka stranka po njenem oficijelnem imenu in v hipu, ko se je SDS odcepila od Davidovića in si sama izbrala svoje novo ime, so tudi njeni pristaši samostojni demokrati, ne pa demokrati.

Pri tej priliki pa bi prosili tudi SLS, da najde za svoje pristaše kako pripravno ime, če smatra izraz klerikalec za žaljiv. »Pristaši SLS« je vendar tako nerodno ime, da se vodstvo SLS prav gotovo ne bi smelo čuditi, če se iz praktičnih vzrokov reče rajše »klerikalec«.

— **Koroški dan.** Jugoslovenska Matica prejema iz vseh strani naše kraljevine poročila o prireditvah, ki so se vršile 10. odnosno 11. oktobra. Mirnim srcem in s ponosom lahko trdimo, da se še o nobenem našem nacionalno političnem vprašanju ni razpravljalo s toliko vnemo in na toliko krajih, kakor ravno o koroškem vprašanju minulo soboto in nedeljo. Matici se je posrečilo zainteresirati najširšo javnost za naše zaslužene brate in to z izredno lepim uspehom. Priprani smo, da bo to zanimanje ostalo tudi v bodoče in nas našlo popolnoma pripravljenih, ko nas pokliče čas za to.

— **Izpopolnjenje našega zračnega brodograja.** Merodajni vojaški krogi so izdelali poseben program za izpopolnjenje letalstva. Pogajanja z neko francosko tvrdko glede ustanovitve tovarne za letala v naši državi se bližajo koncu. Francozi so pristali na to, da bodo dobavljali samo železne dele in motorje, do čim se bodo izdelovali leseni deli v novosadski tovarni »Ikarus«, ker se je izkazalo, da so njeni proizvajalci boljši in cenejši kakor marsikakega tujega podjetja. Francozi so se dalje zavezali, da bodo začeli čez nekaj let graditi motorje in imenovani tovarni; tole se bodo uvažali iz Francije. Naš letalski kader se poveča, zavarovalnica za letalce in njihove rodbine, ki znaša doslej 50.000 Din, se zviša. Nič manj brige se ne bo posvečalo naši mornarici, samo da tega vprašanja ne bo mogoče tako lahko in hitro rešiti, ker manjka sredstev.

— **Za naše luke.** Prometno ministrstvo je odobrilo za razširjenje luke v Aleksandrovo na otoku Krku kredit 1.091.000 Din, za razširjenje luke Sv. Martina pa 400.000 Din.

— **Ministrstvo za agrarno reformo** je odposlalo v Dalmacijo komisijo, ki ima proučiti tamkajšnje agrarne prilike. Komisija bo prepotovala večji del dežele ter zbiral material, na podlagi katerega se izdela zakonski predlog za končno likvidacijo tega vprašanja.

— **Prometno ministrstvo** je odredilo, da se uredi čim prej instalacije za parno kurjavo in za razsvetljavo v osebnih vozovih državnih železnic, posebno v vagonih prvega in drugega razreda. Na zahtevo potnikov se bo kurilo tudi kadar ne bo posebno mrzlo, ko pa nastopi miraz imajo biti vagoni vedno kurjeni.

— **Železniška proga Vel. Kikinda—Szege-**dim. Danes se odpre potniški in tovorni promet na progi Vel. Kikinda—Szege-din. Carinske in policijske formalnosti se bodo opravljale pri naših oblastih v Banatskem Arandjelovcu, pri madžarskih pa v Seregu.

— **Zagrebaška univerza.** Ministrstvo za javna dela je odobrilo potrebne kredite za popravilo poslopja zagrebeške univerze.

— **Poprava državnih poslopij.** Ministrstvo za javna dela je odobrilo potrebne kredite za popravilo poslopja srezkovega poglavarstva in poslopja okrajnega sodišča v Iluku ter poslopja županije v Smederevu. Tudi v Ljubljani se nahaja več državnih poslopij v precej defektnem stanju!

— **Arheološka najdba v Splitu.** Ob priliki nekkih del okrog Dioklecijanove palače v Splitu so razkrili nov mozaik velike arheološke vrednosti. Najdba je dala arheologom povod za nadaljnja izkopavanja, ker upajo, da najdejo še več arheoloških zanimivosti.

— **Kongres delavskih sindikatov.** Te dni je zboroval v Beogradu kongres delavskih sindikatov, ki je izvedel združenje vseh delavskih strokovnih organizacij na skupni podlagi. Med drugim je sklepal kongres tudi o tarifni politiki in politiki štrajka. Vzpostavljena je bila direktiva, da naj se uprizarjajo stavke odsele le v kolikor dovoljujejo denarna sredstva. Nadzorstvo v tem pogledu ima delavski sindikat. Dalje naj se stavijo odle delodajalcem samo realne in izpolnive zahteve. Kongres je zahteval, da se uvede posebno zavarovanje delavcev za slučaj smrti in nesposobnosti za delo. Kongres je končal svoje delo s sestavo okrožnice na vse kraljevine organizacije, ki jih pozivlja, da se nemudoma medsebojno združijo v eno celoto. Kongresa se je udeležilo 81 delavcev in 35 uradnikov in funkcionarjev strokovnih organizacij.

— **Ročna dela — obvezen predmet na de-**ških šolah. Ministrstvo prosvete je sklenilo, da se uvedejo na vseh deških šolah ročna dela kot obvezen predmet. Inicijativo je dal podmladek »Rdečega križa«, ki je dosegel na tem polju lepe uspehe. S tem hoče nuditi ministrstvu prosvete moški šolski deci priliko, da se seznanijo z bogatim jugoslovanskim narodnim vezenjem. Predmet bo obližaten v zadnjih dveh razredih osnovnih in prvih treh razredih srednjih šol. Na vseh šolah, ki pridejo v poštev, se nastavijo strokovni učitelji.

— **Kontrola medicinskih sredstev.** Pri lekarniškem oddelku ministrstva za narodno zdravje je vzpostavljena stalna komisija, ki bo kontrolirala vse medikamente, ki se prodajajo v državi. Brez dovoljenja te komisije s v bodoče ne bo smel prodajati noben medikament.

— **Komunalna posojila.** Zveza vojvodinskih mest je uvedla akcijo za nabavo posojil iz inozemstva v svrhu povzdiže večjih mest v Vojvodini. Izgleda, da bodo v kratkem sklenjena pogajanja glede večjega posojila v Ameriki za Vel. Bečkerek in Subotico.

— **Višja gimnazija v Osijeku** zatvorjena. Na odredbo ministrstva prosvete so višji štirje razredi gimnazije v Osijeku radi slabega obiska ukinjeni. Osiješka gimnazija je najstarejši zavod te vrste v Slavoniji. Stariši dijakov so v veliki zadregi, ker bodo morali poslati svoje sinove v Požego, kjer je sedaj edina gimnazija v vsej Slavoniji.

— **Boljši tobak nam obetajo.** Monopolska uprava, ki je razpečevala v državi doslej res samo manj vreden tobak za pipe ter povzročila s tem veliko nazadovanje konsuma, se je odločila končno vendarle, da uvede še tekom tega leta poleg sedanjega dve vrsti boljšega tobaka za pipe, da dvigne s tem zopet konsum. Razven tega se uvede nekaj boljših vrst smotk. S prodajo se prične najkasneje ob novem letu.

— **Poljsko-jugoslovanski klub v Kragujev-**cu. Koncem tega meseca prispe v Beograd akademski pevski zbor iz Krakova. Iz Beograda poleti v Kragujevac, kjer bo priredil koncert ter ustanovil pri tej priliki poljsko-jugoslovanski klub.

— **Izlet pevskega društva v Beograd.** Hrvatsko pevsko društvo »Trebević« v Sarajevu priredi koncem tega meseca v Beogradu koncert. Društvo »Trebević« bo gost beograjskega akademičnega pevskega društva »Obilić«.

— **Oddaljen potres.** Dne 13. oktobra 1925 sta aparata v ljubljanski potresni opazovalnici zabeležila ob 18 h 50 m 40 s potres v razdalji 6800 km od Ljubljane.

— **Potres v Hercegovini.** Včeraj so čutili po vsej Hercegovini precej močan potres, ki pa ni povzročil nobene škode.

— **Spomenik Heineju v Hamburgu.** Hamburgska mestna občina je sklenila s dvetretjinsko večino, da postavi znanemu nemškemu pesniku Heinrichu Heineju spomenik. Spomenik bo stal v enem od najlepših parkov ter je že izdelan, gre namreč za spomenik, ki ga je dala postaviti svojočasnno cesarica Elizabeta na otoku Krku in ki ga je dal nemški cesar Viljem II., ko je posestvo kupil, takoj odstraniti, nakar je prišel v privatno last v Hamburgu. Več let pozneje so ga opetovano javno razstavili, toda vselej so ga oskrnili nacionalisti, toka da so ga morali zopet odstraniti.

— **Amundsenov polet na severni tečaj.** Iz Oslo poročajo: Elsworth je podaril za projektirano Amundsenovo ekspedicijo na severni tečaj 100.000 dolarjev, in sicer pod sledečimi pogoji: da se bo imenovala ekspedicija Amundsen-Elsworthova ekspedicija, da bodo poleteli zrakoplovi pod norveško zastavo ter da se ekspedicije ne bo udeležil razven Amundsen in njegova nihče drugi. Elsworth hoče fungirati kot vodnik ter voditi tudi znanstvena dela — skupno z nekim meteorologom. — Celokupni stroški bodo znašali okrog poldrugi milijon kron.

— **Ameriška protestantska cerkev in zna-**nost. Konferenca škofov protestantske episkopalne cerkve v Zedinjenih državah je potrdila te dni sodbu cerkvenega sodišča, ki je proglasilo, sredi lanskega leta škofa Williama Browna za krivoverca, ker je objavil pismo, v katerem izjavja, da se Sv. pismo ne sme tako razlagati, da bi kolidiralo z rezultati znanstvenega raziskovanja.

— **Moralna dunajska policija.** Dunajska policija je postala v zadnjem času silno moralna. To smo ugotovili že ob priliki prepovedi soloposlov in drugih odredb za omejitev dunajskega veseljaštva. Te dni registrirajo dunajski listi zopet nov moralen napad policije. Kakor naša policija, objavlja tudi dunajska vsak mesec sezname o izgubljenih in najdenih predmetih. Med kanarčki, umetnimi zobovji, brilantnimi butoni in podobnim je bilo naštetih vsak mesec tudi toliko in toliko ženskih sraj, korsetov in hlačic. Predvčerajšnjim je izšel zopet tak seznam. Kanarčki, umetna zobovja itd., vse to je ostalo, ženske srajce, korseti in hlačice pa so navedene brez števila pod skupno označbo »razni komadi damske obleke«.

— **Na srednji tehniški šoli v Ljubljani** so postavljeni: za profesorja v I. kategoriji inž. Romeo Strojnik v 6. skupini, Davorin Volavšek v 5. in Julij Nardin v 4. skupini.

— **Iz državne službe.** Imenovanja: Za arhivske uradnike so imenovani: Pristav hranilnice v Kočevju Stanko Bavdek za arh. ur. pri okr. glavarstvu v Brezicah, dalje bivši orožniki Avgust Čermelj k okr. glavarstvu v Kočevju, Franjo Škerjanc k okr. glav. v Logatcu ter Ivan Zvab k okr. glav. v Laškem. — Premestitve: Premeščena sta pomočnika komisarja železniške in obmejne policije Ilija Dragičević z Rakeka v Veliko Kikindo in Rudolf Tončič s Krka na Rakek.

— **Osebnosti s pošte.** Premeščeni so: Angela Fazzini iz Ljubnega v Rečico ob Paki, Anton Kroflič iz Celja v Grobelno in Marija Tekavec od pošte Ljubljana 1 k pošti Ljubljana 5.

— **Orkan na ameriški obali.** »Central News« poroča iz Newyorka, da je divjal te dni na vzhodni ameriški obali orkan, ki je dosegel okrog 72 milj na uro. Orkan je dvignil 5 oseb visoko v zrak, nakar jih je tresel s tako silo ob tla, da so obležale mrtve. Iz več krajev prihajajo poročila o človeških žrtvah in veliki materialni škodi. V nedeljo je bil v Newyorku tako mrzel dan, kakor ga ne pomnijo že več let. V več krajih je zapadel sneg, temperatura je dosegla nekoliko stopinj pod ničlo.

— **Potop izletniškega parnika.** Iz Newyorka poročajo: Pri Miami na Floridi se je potopil v nedeljo neki izletniški parnik. Utopilo je 32 oseb, od katerih so jih našli doslej 17, 6 jih je bilo težje ali lažje poškodovanih.

— **Štrajkujoči mornarji povzročili eksplo-**zijo. Kakor poročajo iz Londona, je eksplozija na angleškem parniku »Romanstar«, ki se nahaja ta čas v Avstraliji, kotel. Silna eksplozija je zahtevala eno človeško žrtev, dve osebi pa sta bili težko poškodovani. Moštvo parnika štrajka, zato se domneva, da so položili stakvjuoči v kotel eksplozivne snovi.

— **Proces zoper morilca Hasana Miftarja.** Predvčerajšnjim se je pričel pred beograjskim vojaškim sodiščem proces zoper Arnavta Hassana Miftarja, ki je, kakor se čitatelji še spominjajo, ustrelil dne 19. aprila kot vojak na straži poručnika Kokotovića in Panica ter ruskega polkovnika-beguna Uspevskega. Hasan se zagovarja radi dveh deliktov: Radi dezertacije na Madžarsko leta 1922 in radi omenjenega trojnega umora. Dezertacijo priznava, na trojni umor se pa ne »spominja«, češ da je bil pijan. Kritičnega dne so ga namreč tovariši napojili, on kot musliman pa ni navajen na alkohol, zato je izgubil že po drugem kozarcu zavest. Spominja pa se, da je prošil poveljnika straže, naj ga ne pošlje na stražo, da pa je poveljnik to odklonil. Ko je stal na straži, se mu je nenadoma zmračilo pred očmi in zdelo se mu je, da grozi neka velika nevarnost ne samo njemu, temveč celi petrovgradski trdnjavi. Nato se je oddaljil od trdnjave. Kaj se je zgodilo pozneje, se ne spominja. Šele naslednjega dne se je zopet zavedel. Znašel se je na obali Donave, kjer mu je povedal neki starejši človek, da je umoril ponoči 10 ljudi. To mu je potrdilo še par drugih ljudi, zato je pobegnil iz strahe pred kaznjajo. Sodbu bo izrečena najbrže tekom današnjega dneva.

— **Rodbinska drama.** Iz Berlina poročajo: V Frankfurt-Bornheimu so našli v pondeljek Elio Werley, njeno mater Margareto Schmidt in vse tri otroke Ele Werleyeve, v starosti 12, 10 in 9 let in skupnem stanovanju zakonskih dvojic mrtve. Schmidtova je bila zadavljena, vsi ostali pa zastrupljeni s plinom. Oba zakonska moža sta neznanomkam odšla. Dejanje je moralo biti izvršeno že pred par dnevi. Zadeva je zagonetna ter je ne bo mogoče pojasniti, predno ne najdejo oblasti izginulih mož. Sostanovaleci v hiši pripovedujejo, da sta živela rodbini že dalje časa v prepiru radi stanovanja ter skušali spraviti druga drugo z lepa ali z grda iz hiše.

— **Umor učenjaka duhovnika v Rimu.** V pondeljek je zabodel v centru Rima pri belem dnevu neki vojak v hipni blaznosti z bajonetom patra jezuitov Geniga, profesorja filozofije na papeževi univerzi Gregoriana, ki je kmalu nato izdihnil. Vojaka so aretirali.

— **Umor orožnika.** V neki gostilni v Topoli se je zabavala te dni večja družba dobrovoljcev. Od vina razgreti so se dobrovoljci sporekli. Prišel je orožnik Tomaž Malenič, ki je vzpostavil zopet mir. Zunaj ga nato napadel dobrovoljec Nikolaj Potalevič ter ga usmrtil z revolverskim strelom. Podrobnosti še niso znane.

— **Nasilni komunisti.** Te dni je napadla skupina mladih ljudi na ulici v Subotici vojaka Joco Artia ter ga skušala ubiti. Službojoči orožnik Ante Rogić je prihitel ogroženemu na pomoč. Ko se je približal, so mladeniči vojaka pustili ter hoteli pobegniti. Zandarju se je zdelo stvar sumljiva, zato je stekel za njimi ter kmalu dohitel enega izmed njih. Mladenič se je obrnil ter redarja z nožem težko poškodoval na desni roki. Dasi težko ranjen, je žandar uspel, da je napadalec uklenil in privedel na stražnico, kjer so ugotovili, da je identičen s komunističnim agitatorjem Jovanom Konjedyem, ki je bil te dni izpuščen iz mitroviške kaznilnice, kjer se je pokoril dve leti in pol radi znanih komunističnih izredov v Subotici, k so se priptili pred tremi leti.

— **Razbojniški napad v Zagrebu.** Ko se je vračal te dni gostilničar Srečko Pavleković okrog pol 11. zvečer po Bukovački cesti v Zagreb domov, ga je zgrabil nenadoma neki neznanec z levo roko za suknjo z desno pa je potegnil iz žepa revolver. Na ulici razven njiju ni bilo žive duše. Razvila se je med njima huda borba. Pavleković se je posrečilo, da je odvrnil štiri strele od sebe, peti ga je zadel v desno stran glave, toda opraskal mu je samo kožo. Ker je napadalec zmanjkalo municije, se je pričela med njim in Pavlekovićem rokooborba. Napadalec je

Oblačila
za gospode in dečke se

kljub vsemu

najugodnejše kupijo pri

J. MAČEK, Ljubljana

»kušal pri tem izvreči Pavlekoviću in žepa listnico. Končno se mu je Pavleković vendarle iztrgal ter pobegnil. Iz bližnje vile je telefoniral po orožnike, ki so napadalec par ur kasneje izsledili in aretirali.

— **Aretecija ponarejevalcev jugosloven-**skih kolkov na Dunaju. Z Dunaja poročajo: V zvezi s falzificiranjem jugoslovanskih kolkov sta bili aretirani že dve osebi. Kakor znano je priznal sredi septembra v Budimpešti aretirani Kubator sokrivce Ofenbeckerja, da je dal izdelati falzifikate v neki dunajski tiskarni s posredovanjem nekega Filipa Barucha in Leona Richterja. Policija je sedaj prišla 28 letnega Barucha, ki je bivši poslovodja in 30 letnega Richterja, ki je trgovec s papirjem. Oba sta priznala.

— **Zaradi begov in ag je nastal v neki** gostilni v sarajevski okolici ljut pretep. Težak Alija Olovič je razžalil težaka Ibrahim Jozića ker je trdil, da ni več begov niti ag. Pred gostilno sedeča družba prijateljev rakije se je vmešala v prepir ter se razdelila v dve stranki in razvila se je pravcata bitka z motikami, kamenjem in noži. Vsi udeleženci so težje ali lažje poškodovani.

— **Prezgodaj priporočen v pomilostitev.** V kaznilnici v Skoplju se pokori Stefan Maku-ljević iz Vlaškega Dola, ki je bil obsojen radi umora in tatvine na 12 let ječe. Doslej je bil »hišni delavec« ter se je gibal vsled tega precej prosto. Pred kratkim je pometal blagajnikovo pisarno. Pri tem je našel na mizi 10 novčanic po 1000 Din, ki jih je bil pozabil tam blagajnik. Seveda jih je takoj ukradel. Od te vsote je 1000 Din potrošil, ostanek pa zamenjal za 10 dolarjev in 2 napoleondorja. Blagajnik je denar pogrešil šele par dni pozneje, ko je izplačeval osobe. Dasi je takoj sumil, da mu ga je ukradel Maku-ljević, mu tega ni mogel dokazati, ker je tat denar dobro skril. Ko se je kmalu nato izvedelo, da je kupoval Makulić pri nekem trgovcu v mestu blago za obleko, so lopova izročili žandarmeriji, ki ga je pripravila do tega, da je priznal. Denar so našli v hiši v čevljih njegovega prijatelja kaznenca Zaradčanina. Zanimivo pri tem je, da je bil predlagan Stefan pred tem v pomilostitev. Uprava kaznilnice se je očividno preneglila, kajti zločinski instinkti v Stefanovi duši še niso zamrli.

— **Jokey-klub v Splitu.** V Splitu je bila uvedena akcija za ustanovitev Jokey kluba, ki je popolnoma uspeša. Koncem tekočega meseca se vrši ustanovni občni zbor. Takoj nato se prične z gradnjo modernega hipodroma.

— **»Kralj želez« umrl.** »Kralj železa«, ar-tist Breitbart, o katerem smo večkrat poročali, da so mu morali amputirati nogo, je zastrupljenju krvi podlegel. V petek so mu odrezali nogo, nakar je ležal večina nezavesten v postelji. Da so mu amputirali nogo, ni opazil niti, kadar se je za par minut zavedel. V pondeljek ob polnoči ga je rešila smrt strašnih in dolgotrajnih muk.

— **Stroj, ki sliši.** Iz Londona poročajo: Na razstavi električnih aparatov v Nottinghamu razkazujejo sedaj aparat, ki je pravo tehnično čudo. Izumil ga je L. H. Pearson. Aparat omogočuje, da se vzpostavi s tem, da se izpregovori gotova beseda, električni kontakt, ki se zopet prekine, ako se izpregovori gotova druga beseda. Vsi poizkusi so se doslej na veliko začudenje občinstva popolnoma posrečili. S pomočjo tega aparata, ki ga moramo smatrati kot pametno vporabo navadnega mikrofona, je n. pr. mogoče pognati motor s tem, da se izgovori beseda »start«, ali pa prižgati luč s tem, da se izpregovori beseda »light«. Stroj funkcionira tako, kot da ima ušesa. Zato so ga krstili obiskovalci razstave: »Stroj, ki sliši«.

— **Iz strahe pred soprogo.** Neki Italijan se je pripeljal te dni iz Rima na Dunaj ter se nastanil v hotelu. Te dni se je pojavil na policiji ter izpovedal, da je bil pri brivcu, nakar je najel avtomobil ter naročil šoferja, da ga pelje v hotel. Mesto tega ga je zapeljal šofer uro daleč v neznano samotno ulico, kjer ga je prisil s grožnjami, da mu je izročil svojo listnico, v kateri so se nahajali 4 milijoni avstrijskih kron in vozni listki za povratek v Rim. Pri zaslišanju se je zapletel kmalu v protislovja, tako da je službujoči komisar takoj uvidel, da je ovadba plod bujne fantazije italijanskega trgovca. Slučajno so se vršile ravno sedaj policijske razzipe po dunajskih skrivnih igralnicah. Pri tej priliki je policija ugotovila, da je izgubil Italijan v neki taki igralnici ves denar, kar ga je imel pri sebi, v znesku več milijonov avstr. kron, nakar je prodal še vozne listke. Takoj je sumila policija, da se mož boji svoje soproge ter si je izmislil rop, da bi se izognil njenim moralnim pridigam. Povabili so ga znova na komisariat, kjer je vitez copate skesano priznal, da je res tako.

— **Zapuščina 200 milijonov dolarjev.** V pondeljek je umrl v Newyorku v starosti 71 let »kralj tobaka« James Duce. Zapustil je premoženje 200 milijonov dolarjev. James Duce je poslednji potomec milijarderske rodbine.

— **Nagrado 5000 dolarjev** je razpisal Abdel-Krim na vsakega oficirja ameriškega letalskega oddelka. Nagrado dobi, kdor privede oficirja kot ujetnika.

Veliki uspeh in splošno priznanje vseh dosedanjih obiskovalcev je najboljšo priporočilo in najboljši dokaz visoke kvalitete enega najlepših filmov nove sezije:

EDINA ŽENA (Burja)

Krasna družabna igra ljubezni. V glavni vlogi elegantna Norma Talmadge. — Kot prihodno noviteto prinašamo najnovejšo veseloigro s S. Chaplinom »Vesoljni potop«. V Jugoslaviji še ni bil predvajano.

EHINI KINO MATICA (tel. 124)

Predstave kot običajno ob 4., 6., 8. in 9. Izvrstni orkester pri vseh predstavah.

Izven programa: III. hrv. vseskovski zlet v Zagrebu v proslavo 1000-letnice hrvatskega kraljevstva. Sprejem ameriških Sokolov. Prihod Nj. V. kralja in kraljice. Javna teletvadb.

Dopisi.

Kočevje. — Koroški večer. — Koroški večer, ki ga je priredila podružnica Jugoslovenske Matice v Kočevju v soboto 10. t. m. ob pol 20. uri v hotelu »Trste« je nad vse prišakovanje lepo uspel. — Lahko trdimo, da ni bilo zlepa toliko kočevskega Slovenstva zbrane v hotelu kakor ta večer. Manifestacija je otvoril predsednik Jugoslovenske Matice poudarjajoč, da vidi v obisku edinstvo Slovencev za Korotan. — Program je vseboval: Predavanje, deklamacijo in petje. Vsaki točki je sledilo burno ploskanje in odobravanje. Po izvršenem eno uro trajajočem programu, so se prodajale v prid Jugoslov. Matice razglednice, cvetlice, knjige, brošure, narodni kolki. — Ves večer je navdajala prisotne bratska harmonija in razšli so se s sklepom predavatelja: »Za Koroško življenje in smrt, nasprotniku smrti.«

Koroški dan v Trbovljah. — Podružnica Jugoslovenske Matice v Trbovljah je ob priliki pete obletnice plebiscita priredila v zvezi z vsemi narodnimi društvi, razen »Svobode«, ki se ni odzvala, veliko manifestacijo. V nedeljo popoldne je bila akademija, ki jo je priredil »Sokol«. Otvoril jo je učitelj Karl Omersa. Njegov govor je bil lep, poln odgovarjajoče vsebine. Nato sta deklamirala dva fantka od sokolskega naraščaja — eden je tudi član Jugoslovenske Matice. — Govorili so še: G. F. Štaudeger, koroški rojak, ki je za »Zvezo bivših vojakov« orisal kot udeleženec koroških bojev takratne čase na Koroškem in plebiscit s pozivom, da pozabimo zaradi Koroške in solnčnega Primorja na vse medsebojne in politične strasti in razlike. Govorili so nato: G. Fr. Pust (za Orjuno), in inž. Verbič. Pevsko društvo »Zvon« je zapelo: »Kaj ti je Mojca« in »Oj Doberdob!«. — Občinstva je bilo — za Trbovlje, ki šteje 19.000 prebivalcev — malo. V nedeljo je koncentrirala delavska godba pod vodstvom kapelnika Draklerja pred rudniškim gasilnim domom na Vodah ter vabilo občinstvo k pohodu in javni manifestaciji. Došla so vsa narodna društva. — Na trgu pri lipi »svobode« so govorili manifestantom, katerih je bilo zbranih kakih 1500 isti govorniki, kakor

prejšnji večer pri akademiji razen g. inž. Verbiča. Godba je v presledkih zaigrala: Bože pravde, Lepa naša domovina, Slovenec sem in Naprej zastava slave. — »Sokol« in »Zveza bivših vojakov« sta obesila na lipo »svobode« vsak svoj venec. — primernim napisom v spomin padlim junakom v bojih na Koroškem. — Nato je bil v cerkvi cerkven govor, primeren temu dnevu in potem sv. maša za padle koroške borce. Po maši sprejeto z godbo do »Delavskega doma« na Vodah. — Med manifestanti smo pogrešali marsikoga izmed trboveljčanov, posebno inteligenco. Dolžnost izobraženstva ravno je, da ob gotovih prilikah, posebno v Trbovljah — v tem središču internacionale pokaže svojo misel, posebno pa, če gre za naše brate tam preko. Dolžnost razumnosti je, da zanese med širše sloje važnost in pomen tega koroškega vprašanja, ki stopa z vso svojo važnostjo zopet pred nas. Ne smemo pozabiti, da ako ob priliki priklopitve Avstrije k Nemčiji ne rešimo Koroške, je najbrže izgubimo za vselej. Zato pa ljudje božji več umevajo in hotenja za stvar ter edinstva in sloge!

Gospodarstvo.

LJUBLJANSKA BORZA.

dne 14. oktobra 1925.

Vrednote: Invest. posojilo iz leta 1921 den. 76; zastovni listi Kranj. dež. banke den. 20, bl. 24; kom. zadolžnice Kranj. dež. banke den. 20, bl. 24; Celjska pos. den. 201, bl. 205; Ljubljanska kreditna banka den. 220; Merkantilna banka den. 100, bl. 104; Kreditni zavod den. 175, bl. 185; Strojne tovarne in livarne den. 125, bl. 126, zaklj. 125; Trboveljska den. 340; Zdr. papirnice Vevče den. 120; Stavbna družba den. 165, bl. 180; »Sešir« den. 130, bl. 146.

Blago: Frizi od 4—10 cm, od 25—60 cm, feo meja bl. 1280; jamski les po uzancih Ljubljanske borze, feo nakl. post. 3 vag. den. 170, bl. 170; hrastovi hlodi od 30 cm prem., od 2,50 m dolžine, I. II., feo nakl. post. bl. 480; pšenica domača, feo Ljubljana den. 260; koruza stara, feo slavonska postaja

bl. 185; koruza v storžih, par. slav. post. bl. 75; koruza nova, okt., nov., dec., 100% kase pri sklepu, par. slav. post. bl. 122.50; fižol mandolon, netto, feo Ljubljana den. 285; fižol prepelčar, netto, feo Ljubljana, den. 320; fižol ribničan, netto, feo Ljubljana, den. 300; fižol beli, b-n, feo Postojna tranz. bl. 300.

BORZE.

Zagreb, dne 14. oktobra. Devize: Newyork ček 55.87%—56.57%, London izplačilo 271.11—272.11, Pariz 253.5—257.5, Praga 165.85—167.85, Curih 1081.3—1089.3, Milan izplačilo 219.92—222.32, Dunaj 787.85—797.85, Berlin 1.333—1.343.

Curih, dne 14. oktobra. Beograd 9.20, Newyork 518.75, London 25.105, Pariz 23.45, Praga 15.35, Milan 20.40, Varšava 85, Bukarešta 2.50, Dunaj 73.10, Sofija 3.775, Budimpešta 0.007260.

× **Dobave.** Direkcija državnih železnic v Ljubljani sprejema do 20. oktobra t. l. ponudbe za dobavo različnih jeklenih kroglic; do 23. oktobra t. l. ponudbe za dobavo spiralnih vmeti; do 26. oktobra t. l. pa za dobavo spiralnih cevi. — Predmetni pogoji so na vpogled pri ekonomskem odeljenju te direkcije. — Vršile se bodo naslednje ofertalne licitacije: Dne 2. novembra t. l. pri direkciji državnih železnic v Subotici glede dobave 2 lokomobil; pri direkciji državnih železnic v Sarajevu pa glede dobave maslinih in azbestnih plošč in drugega maslinnega materiala. — Dne 3. novembra t. l. pri Intendanturi Dravske divizijske oblasti v Ljubljani glede dobave 300.000 kg ovsa; pri direkciji državnih železnic v Ljubljani glede dobave cilindrskega in vulkanskega olja; pri direkciji državnih železnic v Subotici glede dobave drv, glede dobave raznega materiala (pralno milo, čistilo za čevlje in kovine, drzaji za lopate in sekire, steklen papir, kreda, kristalna soda, vaselin, topljen goveji loj itd.); pri direkciji državnih železnic v Sarajevu glede dobave električnega materiala in električnih žarnic. — Dne 4. novembra t. l. pri direkciji državnih železnic v Sarajevu glede dobave sestavnih delov za lokomotive; glede dobave 200 ton negašenega apna; glede dobave lomljenega kamna in gramoza; glede dobave raznega železa. — Dne 4. no-

vembra t. l. pri direkciji državnih železnic v Subotici glede dobave raznega materiala (platneni papir, barvni trakovi, tiskarske barve, svinčniki in pisarniški material itd.); pri direkciji državnih železnic v Zagrebu glede dobave spojnih delov za parno kurjavo vagonov in 4500 komadov gumijevih cevi. — Dne 5. novembra t. l. pri direkciji državnih železnic v Zagrebu glede dobave raznega železa. — Dne 7. novembra t. l. pri direkciji državnih železnic v Sarajevu glede dobave klorovodične kisline in barv; pri direkciji državnih železnic v Ljubljani glede dobave 200 ton plinskega koksa za kovaške svrhe; pri direkciji državnih železnic v Zagrebu glede dobave raznega stekla; pri Upravi barutane v Kamniku glede dobave materiala za armiranje hrastovih kadi. — Predmetni oglasi z natančnejšimi podatki so v pisarni zbornice za trgovino, industrijo in obrt v Ljubljani interesantom na vpogled.

× **Razglas glede sladkorjenja letošnjega vinskega mošta.** Vsled trajno, za zadostno dozoretev neugodnega vremena je pričakovati v kvalitativnem oziru večinoma nepovoljen vinski pridelek. Da bo pridelek pa vendar čim boljši, priporočam vinogradnikom event. gnilo grozdje podbirati, z glavno trgatvijo pa čimdalje počakati in na ta način izkoristiti onih par solnčnih dni, ki nam jih najbrže prinese oktober. Ob enem dovoljem vinskim producentom na podlagi § 5. vinskega zakona z dne 12. aprila 1907, drž. zak. št. 210 prosto in splošno sladkanje letošnjih vinskih moštov v ljubljanski oblasti in sicer z navadnih grozdnih vrst, ki imajo izpod 14 odstotkov 2 odstotka in 2—4 odstotka onim od finejših vrst, ki imajo izpod 17 odstotkov sladkorja. V ta namen porabljeni sladkor mora biti popolnoma čist, brez vsakih primesi, Rjavi, takozvani ameriški sladkor se ne sme rabiti v to svrhu. Istotako se sladkor ne sme raztopiti v vodi, marveč le v vinskem moštu. Sladkor naj se doda takoj ob trgatvi in na vsak način pa po možnosti še kipečemu moštu. Vsled splošne dovolitve sladkorjenja, odpadejo v ljubljanski oblasti posamezne prošnje za sladkorjenje, kakor tudi posamezna naznanila o izvršenem sladkorjenju od strani vinskih producentov.

oklopnjaku okoli sveta.

Spisal Robert Kraft.

Tako se izprehaja Georg gotovo pol ure po široko zidanem mestu. Če se bodo oni hoteli odpeljati, bodo vendar opazili, da ga ni, tako pijani tudi niso, in signal z rogom bo gotovo slišal. Toda Georg ni mislil, da bi Leonor tako hitro odpotovala.

Najprej je bil izraz njegovega obraza zelo teman, polagoma pa je postal žalosten.

»Oh, mi ljudje, mi ljudje, ki smo baje ustvarjeni po Božji podobi!« zastoka.

Vrača se zopet po drugih cestah. Tudi tu leži zdaj pazdaj na begu izgubljen predmet.

Kar tako hoče Georg suniti v stran usnjen mošnjček. To pa ni tako lahko, mošnjček je prav težak in jasno zavzen.

Georg ga pobere. Je res pošteno težak. Mošnjček je dobro zavezan, zapечат in ima na zadnji strani še nek žig. Georg ga odpre in prešteje zlatnike takoj — pet sto angleških funtov.

Georg zvrne zlato zopet v mošnjček in ga vzame s seboj.

Žvo, na drugi cesti, že zopet blizu onega bahhala, vidi, da se nekaj premika na kupu razvalin, ki zapira vrata še precej dobro ohranjene hiše. Nek mož leze ven. Ni noben tujec, temveč Charly.

»Poglejte, mister Hartung, kaj sem našel v tej hiši!« mu zakliče ves žareč veselja.

(107)

Seže v žep in privleče obe roki polni zlatega in srebrnega denarja, ki ga je imel tudi še po vseh drugih žepih.

Georgov možki obraz postane nenadoma temno-rdeč.

»Vrži denar proč!« zavpije na onega.

Ta se seveda zdrzne, a je že videti na njegovem obrazu drug trmast izraz.

»Zakaj?«

»Ker ta denar ni tvoj.«

»Oh kaj, saj ga bodo...«

»Ti si ga ukradel!«

»Sicer ga bodo ukradli roparji!«

»Tako! To je tvoje mišljenje! Ali si že pogledal, čigava je ta hiša? Ne, gotovo ne. In sploh — vrži denar proč, ti rečem!«

»Ne.«

»Zapovem ti!«

Zdaj se pridruži k trmi še divji pogled, drugače pa je bil monier s svojimi medvedjimi šapani najdobrodušnejši človek.

»Vi mi sploh nimate ničesar zapovedovati!« izusti z divjim pogledom.

»Ne? To ti pokažem takoj! Ali veš, kdo zapoveduje vedno na svetu?«

»Vi ne!«

»Vedno močnejši! Vrži denar proč, ti rečem še enkrat, ali...«

»Oho! Kar pojte sem!«

Da, Georg je že na potu.

Monier je bolj mrtven, a močan mož, že na njego-

vih ramah je videti, da ima herkulovo moč, zaman tudi nimata takih medvedjih šap.

In v boksanju razume tudi nekaj, takoj se postavi v pozituro, a vse to mu ne pomaga, Georg ga nadkrijuje v vsakem oziru, igra se z njim kakor z otrokom in ga prav pošteno premikasti.

»No, ali ti morem kaj zapovedati ali ne? Vrži denar proč!«

Da, tudi to je nekaj posebnega, da vlada vedno močnejši. Moč je igrala vedno glavno ulogo v svetovni zgodovini in tistemu, ki tega noče verjeti, je treba dokazati dejansko.

Mr. Charly vstane, izpljune kri, si obriše kri z obraza, izprazni žepe, vrže zlato kar na cesto in caplja ubegljivo za svojim gospodom in mojstrom.

»Poglejte, mister Hartung, kaj sem našla v tej hiši!«

Z istimi besedami kot preje Charly mu hiti Leonor nasproti, prav tako žareča veselja. Prihaja iz nasproti stoječe hiše in v rokah ima lepo vratno verižico, obloženo s tirkizi.

Toda njej ne zapove Georg, naj vrže plen proč, tudi je ne pozove v dvoboj, da bi jo vrgel na tla, temveč sklone roke križema na prsih in jo nemo gleda, dolgo časa — in prav tako gleda Leonor njega, dolgo časa — le, da Georg obledeva, Leonorin obraz pa je vedno bolj rdeč — in nenadoma vrže nakit proti oni hiši, ne da bi se pobrigala, kam bo padel.

Imela sta dolg pogovor, le z očmi, in sta se vseeno razumela. In tudi potem ne reče Leonor ničesar.

Popravila vseh pisarniških strojev.

Mehanik

IVAN LEGAT, Maribor
Vetrinjska ul. 30. — Tel. 434.

MALI OGLASI

Cene oglasov do 20 besed Din 5.—, vsaka nadaljnja beseda 50 par.

Stanovanje

obstoječe iz kuhinje in ene sobe
išče proti nagradi zakonski par. —
Ponudbe na upravo lista pod: »Sta-
novanje«.

Gospod

išče preprosto sobico za takoj. Po-
nudbe na upravo lista pod: »Sobica«.

Katera dama

je pripravljena posoditi uradniku-
akademiku 1000 Din. — Dopisi na
upravo pod »Posojilo«.

Samostojna

knjigovodkinja in korespondentinja
a večletno prakso išče stalno mesto
na takoj v večjem kraju na Gorenj-
skem. Ponudbe z navedbo plače na
upravo lista pod »Energična mož«.

Trgovski uradnik

perfekten knjigovodja in korespon-
dent s večletno prakso, išče primer-
nega mesta pri večjem trgovskem
ali industrijskem podjetju. Ponudbe
na upravo lista pod »Prvo vrstna
mož«.

Damske flor nogavice

v vseh barvah in vrstah od Din 18.—
naprej, moške nogavice, otroške nogavice,
dokolenke, volna, bombaž, žepni robci,
modni pasovi, toaletne potrebščine, ščetke
za zobe, obleke in čevlje itd. v naj-
večji izbiri po najnižji ceni pri

Josip Petelinec

LJUBLJANA

blizu Prešernovega spomenika ob vodi

Na veliko.

Na malo.

Absolventinja

trgovske šole želi vstopiti kot prak-
tikantinja h kakemu večjemu ljub-
ljanskemu podjetju. Ponudbe prosil
na upravo lista pod: »Marjilva«.

Gospod

v starosti 30 let se želi seznaniti z
gospodično iz boljše rodbine. Zeni-
tev ni izključena. Le resne ponudbe
prosi na upravo lista pod »Značaj«.

Premog

-Čebin-

Dolžova ul. 10

Vrtnarske zadeve

posreduje

društvo „Vrtnarska šola“ v Kranju.

„GROM“

CARINSKO POSREDNIŠKI IN ŠPEDIJSKI BUREAU

LJUBLJANA, KOLODVORSKA ULICA 41.

Naslov brzojavkam: Telefon interurban

„GROM“. Štev. 454.

PODRUŽNICE:

Maribor, Jesenice, Rakek.

Obavljajo vse v to stroko spadajoče posle najhitreje in pod kulantnimi pogoji.

Zastopniki družbe spalnih voz S. O. E. za ekspresne pošiljke.

MODNI SALON

MINKA HORVAT, Ljubljana

STARI TRG ŠTEV. 21

ima vedno v zalogi najnovejše damske in dekliške
slamnike in klobuke. — Žalni klobuki vedno v zalogi

Popravila se sprejemajo.

Oglašajte v „Narodnem Dnevniku“!